

Genom detta förfaringssätt kommer den rättsökande att betungas med dubbel lösen och stämpelpapper för samma mål, i den händelse att både protokoll och utslag kunna inrymmas på ett ark, och alltid en riksdaler mer i lösen om expeditionen går på två eller flera ark, än om protokoll och beslut utskrifvas i sammanhang.

Af hvad sålunda blifvit anfördt får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla att 1 § i Kongl. kungörelsen den 27 September 1872 angående expeditionslösen måtte upphävas eller förändras så, att protokoll och utslag må i ett sammanhang utskrifvas, derest icke annorlunda begäres,

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1874.

Joh. Jonson.

N:o 172.

Af Herr C. E. Hjelm: Om förändrad lydelse af 11 § i Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om kommunalstyrelse på landet.

Nu gällande kommunalförordning för landet emottogs med förhoppningar, att den kommunala sjelfstyrelsen skulle genom densamma få en behöflig utveckling, hvarigenom både det gemensamma framåtskridandet och utvecklingen i allmänhet skulle fortskyndas.

Tillämpningen af den nya lagen har dock på många ställen visat en alldeles motsatt verkan: den har förqvåft i stället för att skärpa intresset för de allmänna angelägenheterna, hvilket i många afseenden menligt

återverkar på såväl samhällskroppen i sin helhet som på den individuella upplysningens befrämjande.

Orsaken till det allt mera visade bristande intresset för kommunens gemensamma angelägenheter, der, hvarest röstfördelningen är mera ojemn, eller der kommunerna utgöras af många men små jordbrukare jemte några få egare till större verk och inrättningar, är ingen annan än den, att dessa senare ofta utan all hänsyn till flertalets mening, och icke så sällan på ett sårande sätt, begagna den makt lagen tillerkänner dem, att utan någon inskränkning bruka hela sitt åsatta fyrktal gent emot folkets önskan.

Vid alla de riksdagar, som varit hållna allt från den nu gällande kommunalförordningens tillämpning (utom under 1873, då man väntade på den underdånigt begärda val-statistiken) hafva framställningar gjorts i syfte att få rösträtten ändrad, och det i icke mindre än några och 20 motioner af mer än 30 motionärer, från de mest olika delar af riket, hvilket bevisar en mer allmän missbelåtenhet med den nu berörda röstfördelningen.

Anledningen hvarför i förordningen om kommunalstyrelse på landet icke någon begränsning af rösträtten blifvit gjord, ehuru ett maximum finnes för städerna, har sin grund deruti, att arrendatorer rösta för den egendom de bruka. Men att detta blott och bart icke kan ersätta en sådan begränsning eller förhindra de större egendomsegarne, att, såsom sådana, hafva hela afgörandet af en kommuns angelägenheter, synes af den nu utlemnade valstatistiken. Sådana förhållanden inträffa på mångfaldigt flera ställen, än densamma utvisar, genom att med jordbruksfyrken sammanföras i röstlängderna de fyrktal samma person åsättes för andra beskattningsföremål, hvarigenom röstetalet kan mångdubblas, och äfven derigenom att några få större röstegare förena sig emot det stora flertalet. Under 1872 års riksdag medgaf äfven Lag-Utskottet i sitt utlåtande N:o 14, att dessa förhållanden, hvilkas tillvaro nu äro bevisade genom valstatistiken, kunna inträffa. I fortsättningen af samma betänkande säger Utskottet, hvad den rösträtt på landet vidkommer, som härleder sig från andra beskattningsföremål än jordbruk, att nu gällande lag häruti gifver anledning till befogade anmärkningar, genom att den kommunala rösträtten för öfriga beskattningsföremål lemnats, utan alla modifikationerna inom det åsatta fyrktalet. Härigenom har en eller annan inom en kommun boende tjänsteman, verksegare eller der befintliga bolag, ensamme eller i förening, tillfälle, gent emot kommunens jordbrukande befolkning, att göra sin mening gällande, och att detta oegentliga samt i många delar betänkliga förhållande icke blott förefunnes inom en eller annan kommun

bevisas derutaf, att inom de norrländska provinserna i icke mindre än fyra län jordbruksfyrken är mindre än fyrktalen för öfriga beskattningsföremål.

Inom kommuner med någorlunda lika fördelade inkomst- och förmögenhetsförhållanden förnimmes väl icke så stor olägenhet utaf att icke något maximum finnes för den kommunala rösträttens utöfvande på landet; men såsom förhållandet är inom Norrlands vidsträckta kommuner, hvarest allmogens hemman äro af ringa taxeringsvärde samt vidt omkringspridda, men der äfven stora etablissement finnas, hvars kommande och farande egare och förvaltare skola afgöra kommunernas allmänna angelägenheter, tillsätta kommunernas förtroendemän och så vidare, är den närvarande röstberäkningen här i fråga ett olidligt ondt, orsakande misstroende, split, kostsamma besvärsmål och olagliga utdebiteringar jemte andra olägenheter, hvarföre jag, på grund af hvad jag nu erinrat och på hvad som blifvit vid föregående riksdagar i ämnet anfördt, vördsamt hemställer om det samma som jag i motion N:o 184 gjorde till 1872 års Riksdag, eller

att Riksdagen, för sin del, beslutar, att 11 § i Kongl. förordningen om kommunalstyelse på landet må erhålla följande lydelse:

Röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal. Dock må ej någon utöfva rösträtt för större antal röster, än som svarar emot en tjugonedel af kommunens hela röstetal efter röstlängden, och icke i något fall till mer än 480 röster.

Stockholm den 29 Januari 1874.

C. E. Hjelm.
